

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SACRAMENTO|| POENITENTIAE.|| QVATVOR LIBRIS COM-||REHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VIII. Proponitur controuersia prima. An Pœnitentia sit Sacramentum
propirè dictum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54092)

DENIQUE unde vox, Pœnitentia, diphthongum habet, quem habet vox Pœna, si à Ponè, ut vult Erasmus, & non à Pœna deriuaretur? Maneat igitur, omnes Pœnitentiæ voces, Hebraicam, Græcam, & Latinam, secundùm Scripturæ & bonorum auctorum vsum, non solam mentis mutationem, aut erroris agnitionem, sed etiam detestationem peccati, & vindictam spontè assumptam significare.

CAPVT VIII.

Proponitur Controuersia prima.

An Pœnitentia sit Sacramentum propriè dictum.

CONTROVERSA PRIMA, quæ est de genere, sitné videlicet Pœnitentia Sacramentum propriè dictum, quatuor partes habebit. PRIMO enim explicandus erit quæstionis status. DEINDE adferendæ sententiæ aduersariorum. TERTIO asserenda & propugnanda veritas. POSTREMO obiectiones contrariæ diluendæ.

Ut igitur controuersiæ status aperiatur, illud in initio ponimus, non de qua uis Pœnitentia controuersiam esse: potest enim, ut ad præsentem disputationem pertinet, vera Pœnitentia vel in sola mentis conuersione, atq; interna peccati detestatione consistere, vel etiam externis signis, mœrore, lachrymis, cōfessione, corporis afflictatione se prodere. Et quidem conuersio illa mentis ad Deum, etsi semper necessaria fuerit ad reconciliationem, & virtus quædam sit nō exigua; tamen nisi signa externa adiuncta habeat, Sacramentum dici non potest: neque de hac re vlla controuersia est.

Posse autem, & ut plurimum solere, veram Pœnitentiam signa externa adiuncta habere, ex sacris literis paulò antè probatum est. Dominus enim Matth. 11. in cinere & cilicio Pœnitentiam acturos fuisse dicit Tyrios, & Sidonios, si prædicatum eis fuisset: & Matth. 12. laudat idem Christus Pœnitentiam Ninuitarum, quam externam fuisse testatur Ionas cap. 3.

D d d d

Ipsi

Ipsi etiam aduersarij, licet satisfactiones reiiciant, tamen opera externa laboriosa in signum Pœnitentiæ, non reiiciunt. Calvinus lib. 3. Instit. cap. 3. §. 15. *Quod seueriores, inquit, in nos sumus, eò debemus sperare magis propitium ad misericordiam Deum: Et certè fieri non potest, quin anima iudicij horrore percussa, partes Vltionis in exigenda de se pœna occupet.* Et Kemnitius in 2. part. Examinis in disputatione de Satisfactione pag. 1072. scribit, non reiici à suis opera laboriosa, vt fructus, & signa verè Pœnitentiæ.

De hac igitur Pœnitentia, quæ signis externis proditur, quæstio est, an Sacramentum dici debeat. Sed neque de omni eiusmodi Pœnitentia controuersia est: satis enim inter nos & aduersarios conuenit, Pœnitentiam Niniuitarum, & aliorum qui ante Christi aduentum vixerunt, Sacramentum nouæ legis, de quo nunc agimus, nequaquam esse potuisse. Sed neque Pœnitentiam eiusmodi, etiam post Christi aduentum & passionem, Sacramentum facimus vel nos, vel aduersarij, si nulla sequatur Absolutio. Absolutionis autem ritum aliquem ferè omnes agnoscunt, licet de vi & efficacia Absolutionis, de Ministro qui eam pronunciat, de quæ aliis multis rebus ad Absolutionem pertinentibus, multæ sint inter nos & aduersarios quæstiones.

Hic igitur status controuersia est: An Pœnitentia signis externis manifestata, accedente ad eam verbo Absolutionis, sit Sacramentum nouæ legis propriè dictum. Istum enim ritum reconciliandi lapsos post Baptismum, qui ex Pœnitentia signis externis prodita, & verbo Absolutionis constat, Catholici verum ac propriè dictum Sacramentum esse affirmant; Hæretici negant.

Kemnitius more suo dum queritur à Catholicis controuersia statum confundi, ipse eum mira fraude confundit. Quia enim statu rectè constituto, videbat magnam Lutheranorum partem, & ipsum Confessionis Augustanæ auctorem à Catholicis non dissentire, ne ipse cum suis tam aperè pugnare videretur, statum quæstionis longè alium esse finxit, quàm reuera sit. Is igitur pag. 905. & 908. hunc esse contendit statum controuersia: Vtrum peccatores post Baptismum quærentes reconciliationem cum Deo, adducendi sint à fide obedientiæ, passionis, & satisfactionis Christi, ad fidu.

ad fiduciam actionis proprię Contritionis, Confessionis, & Satisfactionis: ita ut istę actiones, accedente ut eas verbo Absolutionis, sint Sacramentum, & causa efficiens remissionis peccatorum.

At ista quęstio si inter nos esset, non esset certę illa quam Catholici proponunt, cum quærunt: Sitne Pœnitentia Sacramentum proprię dictum: sed esset alia quęstio à priorę dependens, nimirum: Quale sit Pœnitentię Sacramentum. Prius enim componenda est controuersia, An Pœnitentia Sacramentum sit; quam Kemnitius fraudulenter dissimulare conatur: deinde quærendum, Quale tandem Sacramentum sit.

Quid, quod quęstio quam Kemnitius depingit, ac fingit, nulla est omninđ: non enim Catholici (ut etiam superiore capite breuiter ostendimus) vsquam disputant, peccatores à fide obedientię, passionis, & satisfactionis Christi abducendos esse ad fiduciam actionis proprię: sed contrę omnes vno ore clamant, totam vim Sacramenti Pœnitentię, ut aliorum omnium Sacramentorum, à merito obedientię, passionis, & satisfactionis Christi pendere, nequę absque fide in Christum, vllum à peccatis absolui, vel reconciliari cum Deo posse. Porro vim Sacramentalem, quę efficienter atque instrumentaliter concurrat ad remissionem peccatorum, proprię ac præcipuę in verbo, quod sacerdos Dei nomine pronunciat, dum absoluit, constituunt; ut perspicuum est ex sancto Thoma in 4. senten. distin. 18. quęst. 1. artic. 3. actiones autem pœnitentis solùm concurrunt ad remissionem peccatorum efficiendā, quatenus vim Sacramentalem à verbo Absolutionis, à quo formantur, participant.

Neque his repugnat, quod Pœnitentiam ipsam, quę in actione peccatoris consistit, Sacramentum appellamus: nomen siquidem Sacramenti, materię aptius tribui solet, quàm formę, licet forma aut sola, aut præcipuę vim efficiendi contineat. Sic Baptismus ablutionem, hoc est, materialem partem proprię significat: illa autem verba: *Ego te baptizo, &c.* non Sacramentum, sed formam Sacramenti nominare solemus. Sic panem consecratum, Sacramentum dicimus; illa autem verba: *Hoc est corpus meum, Sacramen-*

tum non dicimus. Sic vnctionem confirmandorum, & vnctionem ægrotantium, Sacramētum vocamus potius quàm verba quibus Sacramenta illa perficiuntur. Sic denique Matrimonium, siue coniunctionem viri cum fœmina; non autem illa verba: *Ego te accipio in meam*, Sacramentum appellamus.

Huc accedit, quod si actiones pœnitentis, efficientes causæ dicerentur remissionis peccatorum, non minus propriè & principaliter quàm ipsa Absolutio; non tamen eæ causæ dicerentur, nisi vt instrumenta Dei, & idè nihil omninò detraheretur de efficiētia Dei, & merito passionis Christi. Nam ipsa etiam Absolutio, & ablutio, & Eucharistiæ cōsecratio, actiones humanæ sunt: & tamen quia per eas actiones, vt per sua quædam instrumenta, Deus operatur, & Christi merita nobis applicat; nemo queritur abduci homines à merito Christi ad fiduciam actionis humanæ, quando ab homine baptizari, vel absolui, vel Eucharistiam ab homine consecratam sumere iubetur.

Verus igitur status quæstionis est, quem nos constituimus, Vtrum Pœnitentia sigois externis declarata, cum verbo Absolutionis, sit verè, proprièque dictum nouæ legis Sacramentum.

CAPVT IX.

Explicantur sententia Aduersariorum de proposita quæstione.

PŒNITENTIAM Sacramentum esse, primi negârunt Montanistæ, & Nouatiani: quâquam ij non Sacramenti solùm rationem, & nomen, sed etiam potestatem reconciliandi peccatores, & omnem omninò ritum Ecclesiasticum reconciliationis sustulerunt. Neque verò, vt nonnulli falsò existimant, Pœnitentiam, & spem veniæ à Deo obtinendæ, Hæretici supra nominati tollebant è medio, sed solùm ab Ecclesia solui ac reconciliari posse eos, qui post Baptismum fuerant lapsi, negabant.